

"Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi!"

2012 VASARIS

VARPAS

LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

*Lietuvos aviacijos veteranui
Viktorui Ašmenskui –
100 metų*

Sveikiname

Viktorą Ašmenską
100-ųjų metinių proga

Oną Jurgelienę
85-mečio proga

Juzefą Sabaliauskienę
85-mečio proga

Antaną Sučilą
85-mečio proga

Algimantą Keiną
75-mečio proga

Mečislovą Torčylovą
70-mečio proga

Algimantą Kalinauską
50-mečio proga

Ernestą Subačių
45-mečio proga

Modestą Keršį
25-mečio proga

Lietuvos aviacijos patriarchas

Viktoras Ašmenskas gimė 1912 m. vasario 19 d. Viliūšiuose, Jankų valsčiuje, Šakių apskrityje – Lietuvos inžinierius, aviatorius, pasipriešinimo nacių ir sovietiniams okupaciniams režimams veikėjas.

1934 m. baigė Nidos sklandymo mokyklą, vėliau įgijo tarptautines lakūno teises, 1942 m. baigė Vytauto Didžiojo universitetą. 1936 m. rugpjūčio 15 d. su V. Butkevičiumi Palangoje atliko antrą Lietuvoje sportinį šuolį parašiotu. 1939 m. per pirmąsias Baltijos šalių aviacijos sporto pirmenybes dviviečiu lėktuvu skrido maršrutu Talinas–Kaunas ir užėmė prizinę vietą.

Nuo 1941 m. dalyvavo LAF veikloje; 1941 m. Birželio sukilimo dalyvis. 1941–1944 m. LF karinės organizacijos „Kęstutis“ Trakų apskr. organizacinio skyriaus narys, viršininkas. Po karo su kpt. Jonu Noreika (slapyvardis „Generolas Vėtra“) organizavo nelegalios antisovietinės Lietuvių tautinės tarybos Kauno apygardos štabą. 1945 m. ši taryba pavedė pagrobti lėktuvą ir nugabenti į Švediją Lietuvos pasipriešinimo sovietiniam okupaciniam režimui dokumentus. Buvo išduotas ir 1946 m. kovo 19 d. Vilniuje suimtas. Po kankinimų kariuomenės tribunolo nuosprendžiu kalintas Lukiškėse, Klaipėdoje, nuo 1948 m. Mordovijos griežto režimo lageriuose. 1955 m. ištremtas į Krasnojarsko kraštą.

1957 m. grįžo į Vilnių. 1963–1975 m. dirbo Gelžbetonio konstrukcijų gamykloje, 1964–1966 m. vyr. inžinierius, nuo 1966 m. jo pavaduotojas. 1977–1987 m. dirbo Prienų sportinės aviacijos gamykloje.

1969–1972 m. Aviacijos sporto federacijos (ASF) Aukštojo pilotažo komiteto, 1972–1976 m. Parašiotų sporto komiteto pirmininkas, 1976–

1990 m. ASF atsakingasis sekretorius. 1990–1992 m. Lietuvos aeroklubo generalinis sekretorius.

Lietuvos aviacijos patriarchas, dimisijos pulkininkas leitenantas Viktoras Ašmenskas, kuriam vasario 19 dieną sukanka 100 metų, vis dar tebėra darbingas, nes dar ne viskas, ką išsaugojo atmintis, ne viskas, kas rūpi šiam Lietuvos aviacijos metraštiniui, ką išsaugojo valstybės ir asmeniniai archyvai, išnagrinėta, užfiksuota. Ne veltui garsus psichologas teigė, kad pensinis amžius – išminties aušra (būna dar rytas, diena ir vakaras – tolumoje). Ne dėl

Viktoras Ašmenskas
Karininkų ramovėje

sveikatos stokos ar amžiaus iki pensinio amžiaus pasitraukė nuo lėktuvo vairo šis garbingas lakūnas. Jis sulaukė garbaus amžiaus, o, Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, pasinėrė į tragiškosios Lietuvos istorijos tarpsnį, kurį pats liudija prisiminimais, profesionaliai analizuoja archyvinę medžiagą. Greta rašinių ir knygų aviacijos tema, straipsnių periodinėje spaudoje, 1997 metais pasirodė V. Ašmensko monografija „Generolas Vėtra“ apie Jono Noreikos, teisininko, prozininko novelisto, publicisto, antinacinio ir antisovietinio pagrindinio dalyvio, Lietuvos tautinės tarybos įkūrėjo, gyvenimą bei veiklą ir žemiškos jo kelionės pabaigą Tuskulėnuose.

Lazdynų kaimynai Alfredas Guščius ir Viktoras Ašmenskas

Savo prisiminimus ne apie save, o apie kartu kalėjusius jaunuolius, dirbusius sovietinio saugumo struktūroje, tačiau tarnavusius Lietuvai bei jų tragišką likimą, V. Ašmenskas papasakojo 2006 metais išleistoje knygoje „KGB spąstuose“.

Dukart išleista V. Ašmensko knyga „Didžiosios tautos aukos“ (pirmoji laida – 2006 m.). Autorius, argumentuodamas autentiškais dokumentais, supažindina su dviem būdingomis politinėmis (aštuoniolikos ir penkiolikos) grupinėmis byloms bei LAF štabo žūties byla, su žiaurumais, kuriuos kalėjimuose, lageriuose, tremtyje patyrė iškilūs Lietuvos veikėjai pirmosios sovietų okupacijos metais, nors buvo nuteisti ir išvežti be teismo.

V. Ašmenskas savo visuomeniškumu yra sektinas pavyzdys dabartinei inteligentijai: pakviestas mielai susitinka su jaunimu, yra valstybinių švenčių, minėjimų dalyvis, gyvu žodžiu liudija šimtmečio senumo Lietuvos įvykius, nuotaikas.

Už vaisingą veiklą V. Ašmenskas apdovanotas Tarptautinės aeronautikos federacijos (FAI) Paul Tissandier diplomu (1992), Dariaus ir Girėno medaliu (1993), FAI medaliu „En Temoignage de Gratitude“ (1994), LDK Gedimino ordino I laipsnio medaliu (1996), Karinių oro pajėgų „Plieno sparnų“ garbės ženklui (2002), Kūno kultūros ir sporto departamento aukso medaliu „Už nuopelnus Lietuvos sportui“ (2002), Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro kryžiumi (2003), 2011 m. – medaliu „Už nuopelnus Vilniaus sportui“.

Alfredas Guščius

Ne gyvenimas – vitražas!

Pakelkit galvas, pasistiebkite, atsiloškite ir pamatysite kai ką dangaus mėlynę!

Jau matote turbūt, jau praregėjot,
kaip į tą mėlyną dangaus arimą
minkštai, lyg plūgas į dirvoną, s m e n g a
drąsus, it sakalas, oreivis
V i k t o r a s A š m e n s k a s !

Ir jau turbūt išgirdote, kaip virva,
kaip džiaugiasi kartu su laukų vytyriū
mūs sakalo širdis, kai lėktuvėlis jo
tarytum pagal virvę
gražiai tuo dangaus arimu melsvuoju
tolygiai skrenda...

Bet juk ne lėktuvėlis tai, o legenda
žmogaus gyvenimo, kabojusio
ant pavojingos briaunos, ant aštraus ašmens,
kai galvai glausti beliko tik pagalvė akmenų...

Ach, kokios kilpos, Ach, kokie viražai!
Pakelkit galvas, pasistiebkite, atsiloškite -
ir jūs dar šiandien pamatysit,
kaip harmoningai dangaus mėlynę smenga
Gyvenimas, lyg nuostabus vitražas,
Gyvenimas Oreivio – Viktoro A š m e n s k o !

Iš savo keturių kambarių buto, esančio Lazdynuose, į Gerontologijos ir reabilitacijos centrą V. Ašmenskas išsikėlė savo noru, nes nenorėjo trukdyti šeimai. Ir štai dabar jis gali netrukdomas skaityti ir rašyti, reikalui esant, čia pat ir medicinos pagalba. Sako vienišas nesijaučiantis, nes kiekvieną savaitgalį sugrįžta į savo tikruosius namus, kuriuose gyvena jo jauniausioji dukra su šeima. „Iš pradžių galbūt buvo šiek tiek sunku, tačiau dabar prie tokio gyvenimo ritmo jau pripratau. Tik labai slegia, kai kiekvieną dieną girdi, kaip kažkas koridoriuje važiuoja vežimėliu, kitas eina pasiramstydamas lazdomis, kažkas dejuoja, kažkas miršta... O miršta beveik kas savaitę... Kai kurių, gyvenančių už sienos, net nesu matęs, nes jie prikaustyti prie lovos“, - liūdna gaida taria senolis. Jo akys prašviesėja, kai jis kalba apie 24-erių anūką Tada Maciulevičių, jauniausios dukters sūnų, kuris, kaip ir senelis, yra pasirinkęs aviacijos kelią: „Jis labai geras berniukas. Dažnai aplanko mane ir išmau do, jeigu noriu, atvažiuoja ir parsiveža namo“.

Žinia Lietuvai ir pasauliui

Algimantas Zolubas

Žodis *žinia*, reiškiantis pranešimą apie įvykį, reikalą, naujieną, informaciją, gali būti svarbi, reikšminga, gali būti nesvarbi, nereikšminga. Antai kasmet pirmąją Kalėdų ir Velykų dieną katalikų Bažnyčios vadovas skelbia tradicinį kreipimąsi „*Urbi et Orbi*“ (Miestui ir pasauliui), pranešdamas itin svarbią tikinčiųjų pasauliui žinią apie Kristaus gimimą ir prisikėlimą. Žinios apie Kristaus gimimą ir prisikėlimą yra įamžintos skulptūrose, paveiksluose bei kitokiuose medžiaginiuose pavidaluose.

Lietuvių tautos gimimas yra istorijos gelmių slėpinys, tačiau Lietuvos valstybės gimimas, nepriklausomybės pradimai ir prisikėlimai yra užfiksuoti istorijoje. Vasario 16-osios Lietuvos prisikėlimą simbolizuoja skulptorių Juozo Zikaro Laisvės paminklas Kaune, Antano Aleksandravičiaus Laisvės angelas Alytuje bei kiti, kitose vietose simboliškai ženklai.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę 1918 metais, 1922 m. kilo idėja Kaune, tuometinėje laikinojoje sostinėje, pastatyti Kristaus prisikėlimo bažnyčią kaip padėkos Dievui už atgautą laisvę simbolį. Bažnyčia buvo pastatydinta pagal latvių kilmės inžinieriaus Karolio Reisono projektą 1940 m., sovietmečiu patalpos naudotos gamyklai, todėl užbaigta ir pašventinta 2004 m.

Galime tarti, kad žinia apie 1918 m. vasario 16 d. įvykusį Lietuvos prisikėlimą medžiaginiais pavidalais yra pakankamai įamžinta. O kaip su 1990 m. kovo 11 dienos žinia?

Prieš metus, 2011 m. sausio 8 dieną prie Seimo vyko renginiai, skirti Parlamento gynybai 1991 metais paminėti. Minint šią progą ir Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos (LLKS) 70-metį, Šv. apaštalų Jokūbo ir Pilypo bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios, o prie Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos buvo atidengtas ir pašventintas Kovo 11-ajai skirtas paminklas „Žinia“. Idėja įamžinti 1990-ųjų Lietuvos prisikėlimą greta Seimo kilo pirmajam prisikėlusios Lietuvos Respublikos vadovui Vytautui Landsbergiui. Paminklas buvo pastatydintas LLKS rūpesčiu valstybės lėšomis. Skulptūra, autoriaus Kęstučio Patamsio (1939–2007) pavadinta „Žinia“, vaizduoja jauną moterį, išraiškingai į dangų iškeltose rankose laikančią lanką ir šaunančią strėlę; ji praneša Lietuvai ir pasauliui labai svarbią istorinę žinią.

Sustok, praeivi, suvok ir pagerbk šią svarbią ŽINIĄ!

Ginčai su Lenkija, Lietuvos lenkais ar tik su LLRA?

Dr. Povilas Jakučionis

Apie tuos ginčus jau labai daug prikalbėta ir prirašyta. Atrodytų, jog nieko daugiau negalima sugalvoti. Nuomonės skamba labai skirtingos, viena kitai prieštaraujančios ne tik iš oponuojančių lenkų ir lietuvių pusių, bet ir tarp pačių lietuvių ar lenkų. Pradėta nuo kelių šimtmečių istorijos, nuo Liublino unijos iki Suvalkų sutarties sulaužymo ir iki šių dienų problemų. Jei šiuose ginčiuose ieškoma tiesos, tai vargu ar padės senų jau užgijusių žaizdų judinimas. Ne bent norima dar kartą įsitikin-

ti, jog ir dabartinės Lietuva ir Lenkija labai skirtingai traktuoja savo tarpusavio santykių istoriją. Įsitikinusi dėti tašką po senąja istorija ir toliau nagrinėti lietuvių ir Lietuvos lenkų santykius po 1990m. Kovo 11-sios Akto paskelbimo. Mano nuomone, šiame laikotarpyje būtų faktų ir įvykių, kurie dabar yra pamiršti arba sąmoningai nutylimi.

Lenkija jau nuo XIV am. pabaigos įvairiausiais būdais siekė pasiglemžti Lietuvą – klasta, papirkinėjimais, šantažu, pasitelkiant dvasininkiją, skatinant mišrias didžiūnų santuokas, papirkinėjant bajorus. Lenkai vaizdavo Lietuvos gelbėtojus, krikštytojus,

švietėjus. Lietuvius jie vadino užsispyrėliais tamsuoliais, pagonimis, atsilikusiais nuo europietiškos kultūros.

Pradžiai galima būtų prisiminti keletą epizodų iš tarpukario Lietuvos santykių su Lenkija ir Lietuvos lenkais. Versalio taikos konferencijoje Lenkija siekė gauti tam tikras teises į Klaipėdą. Jai padėjo Prancūzijos diplomatai. Stengtasi, kad Klaipėdos kraštas neatitektų Lietuvai. Siūlyta, kad Klaipėda galėtų atitekti tik bendrai Lenkijos ir Lietuvos valstybei, ko labai norėjo J. Pilsudskis, arba taptų „laisvuju miestu“, kurį globotų Lenkija. Tokiu būdu Lietuva būtų patekusi į Lenkijos gniaužtus ir vargu ar būtų išlikusi nepriklausoma valstybe. Lietuvos vyriausybei nieko kito neliko, kaip organizuoti Klaipėdos krašto lietuvininkų sukilimą. Kas iki šiolei yra laikoma geriausia to meto diplomatine ir karine akcija.

1923m. pats J. Pilsudskis sukūrė antilietuvišką Lietuvos lenkų organizaciją – POW, kurios tikslas buvo nuversti Lietuvos vyriausybę ir prijungti Lietuvą prie Lenkijos. Lietuvos saugumas tą organizaciją laiku išaiškino ir likvidavo. LLRA tikslai yra panašūs į POW ir jos likimas turėtų būti panašus.

Grįžkime į šiandieną. Dabar aršiausia polemika vyksta dėl naujojo Lietuvos švietimo įstatymo. Nemint visų LLRA organizuojamų mitingų ir boikotų, svarbu paminėti keleto aukščiausių Lenkijos pareigūnų komentarus. Vienu metu Lenkijos prezidentas Bronislovas Komorovskis ir jo patarėjas tarptautiniais klausimais Romanas Kuzniaras paskelbė skirtingus pareiškimus dėl Lietuvos lenkų švietimo reikalų. Prezidentas pasakė, jog santykiuose su Lietuva teks keisti kursą. Lenkija turės būti nusiteikusi „ilgam keliui“ geresnių santykių su Lietuva link, kol nerasime lenkiškų mokyklų ir lenkų pavardžių rašymo problemų sprendimų. Tuo tarpu prezidento patarėjas išsakė aštrią kritiką Lietuvos atžvilgiu. Atsiet išlepino me lietuvius ir Lenkijos kantrybė baigėsi. Kas toliau? Ar ultimatas kaip 1938 metais? Juk paprastai kas aukštesniam vadovui ne patogu pasakyti, pavedama pavaduotojams ar patarėjams. Mūsų URM notos dėl to neparašė... Lietuvai eilinį kartą priekaištauta, jog nuo 1990 metų diskriminuojama lenkų mažuma (lyg sovietinės okupacijos metais viskas buvo lenkams gerai), jog Lietuvos–Lenkijos sutartis buvo pasirašyta vėliausia iš visų kaimyninių valstybių, tik 1994 m., ir ji nuo pat pradžios nevykdoma. Tačiau kodėl buvo vėluojama lenkai nemini. Priežastis buvo lenkų nenoras sutarties preambulėje įvertinti gen. Želigovskio, tikriausiai sakant paties J. Pilsudskio, agresiją ir Vilniaus, ir jo krašto okupaciją. Tada lenkai pasiūlė rengti du dokumentus – sutartį ir deklaraciją apie okupaciją. Tos deklaracijos ir dabar Lenkijos pusė vengia. Tai kas kaltintojas ar kaltinamasis nevykdo susitarimų?

Dabar apie ginčijamą švietimo įstatymą. Lenkams

nepatinka naujasis Lietuvos švietimo įstatymas, įpareigojantis istoriją, geografiją ir pilietinį ugdymą tautinių mažumų mokyklose dėstyti lietuvių kalbą, ir nuostata nustatanti vienodą valstybinę lietuvių kalbos egzaminą visose mokyklose. Lenkijos švietimo įstatymas yra lygiai toks pats. Rodos, jokių ginčų neturėtų būti. Bet kur tau. LLRA agituojami ir organizuojami lenkai boikotuoja Lietuvos įstatymus, nors tos pačios Sutarties pirmasis straipsnis reikalauja gerbti šalies, kurioje gyvena mažuma įstatymus. Ir vėl klausimas – kas nevykdo sutarties? Sutartyje rašoma, jog šalys nebologins viena kitos mažumų padėties. Čia yra tas kablukas už kurio vis kimba LLRA aktyvistai. Įvedate daugiau pamokų lietuvių kalba – bloginate lenkų padėtį. Bet juk lygiai tas pats vyksta ir Lenkijoje. Ir mažos mokyklos abiejose šalyse uždaromos. Lenkijoje dar daugiau. Tai kame triukšmo priežastys? Jos nurodytos Lenkijos „Kresų instituto“ tinklapyje. Bet apie tai toliau.

Tuo tarpu lenkų jaunimas elgiasi kitaip. Užpernai ir pernai, nepaisant nemokamų studijų ir stipendijų Lenkijoje, iš beveik 300 Šalčininkų krašto absolventų tik 40 pasirinko lenkiškąsias aukštąsias mokyklas. Gal tai ir būtų geriausias atsakymas į LLRA provokacijas? Juk niekur pasaulyje nėra tiek daug lenkiškų mokyklų kaip Lietuvoje. Iš 160 lenkiškų mokyklų užsienyje, Lietuvoje jų yra net 100! Tad kaip galima kalbėti apie diskriminaciją? Premjeras A. Kubilius pasisiūlė lenkų pusei vietoje beprasmių ginčų geriau vykdyti bendrą Vilnijos ekonominio ir kultūrinio vystymo programą. Lenkai atsisakė. Jiems ne Vilnijos lenkų gerovė rūpi, o tolimi geopolitiniai tikslai. Jie tie patys kaip ir J. Pilsudskio. Jie nori skurstančio lenkų geto. LLRA skundai prieš Lietuvą ne kartą pasiekė Europos Parlamentą ir Europos Tarybą. Šie neapsikentę į Lietuvą ir Lenkiją atsiuntė Komisiją. Komisija tautinių mažumų teisių pažeidimų Lietuvoje nerado, o lenkams nurodė labiau rūpintis lietuvių kalbos statusu lietuvių gausiai gyvenamuose Lenkijos rajonuose. Gal nustos pagaliau skundę ir melavę?

Lenkų nacionalistai praeitą vasarą Punsco savivaldybėje raudonais ir baltais dažais ištepė lietuviškus vietovių užrašus ir lietuvių kultūros veikėjų paminklus. Baltstogės televizija nutraukė laidas lietuvių kalba. Berznyko kapinėse vietos klebonas paminkle 1920 m. žuvusiems Lietuvos kariams įrašė įžeidžiantį užrašą: „Lietuvių kariams, kurie 1920 m. kartu su Raudonąja armija įsiveržė į Lenkiją“. Bet tada ten buvo Lietuva! Pernai Lenkijos URM išleido šmeižikišką brošiūrą apie neva lietuvių žudytus lenkus bei „lietuvių okupaciją“ Vilniaus krašte. Tuo patvirtindama minėto „Kresų instituto“ svetainėje skelbiamą atvirai šovinistinio ir revanšistinio pobūdžio medžiagą. Čia buvo skelbiami siekiai progai pasitaikius jėga atgauti buvusias ikikarinės Lenkijos rytines teritorijas, pir-

miausia Vilnių, Gardiną ir Lvovą. Lietuvos URM dėl to įteikė Lenkijai notą. Lenkai arogantiškai atsakė, jog „Lietuva užsiima niekais“. LPKTS šiuo klausimu yra paskelbusi pareiškimą.

1993m. laikraštyje „Lietuvos aidas“ buvo pradėta skelbti Vilniuje veikusios Armijos krajavos archyvų medžiaga, demaskuojanti teroristinį, grynai antilietuvišką šios organizacijos veiklos pobūdį. Publikavimas greitai buvo sustabdytas, neskelbiant kodėl. Tikėtina, kad Lenkijai pareikalavus. Ir dabar viešai nežinoma kur tie archyvai yra dingę. Gal atiduoti Lenkijai geros kaimynystės vardan? Kitas atvejis. Širvintų rajono Draučių kaime LLRA aktyvistas iššaudė visus to kaimo lietuvius. Pataikaujant Lenkijai Draučių žudynių byla buvo užgniauzta. Ką dar turėtų padaryti LLRA aktyvistai, kad jų organizacija būtų uždrausta, arba atnaujintas ikiteisminis tyrimas, siekiant nustatyti LLRA vaidmenį Draučių ir panašiuose įvykiuose?

Besitęsiant LLRA kurstomoms ir organizuotoms Vilnijos lenkų nepaklusimo Lietuvos įstatymams akcijoms, būtina svarstyti Vyriausybės valdymo įvedimo Vilniaus ir Šalčininkų savivaldybėse klausimą. Tuo labiau, kad tas nepaklusnumo akcijas atvirai remia Lenkijos politikai. Taip pat svarstytinas klausimas dėl politinių partijų, sukurtų ir kuriamų tautiniu pagrindu uždraudimo.

Kai kurie Lietuvą gerai pažįstantys lenkų intelektualai viešai kritikuoja LLRA ir Lenkijos valdžią už jų nelojalumą ir priešišumą Lietuvos valstybei. Žurnalistė Marija Viernikovskaja žurnalo „Njusvyk“ lenkiškoje versijoje rašo, jog „lietuviai yra angeliškai kantrūs“. Primena, jog kai lietuvių minios gynė savo parlamentą ir LRT objektus, „autonomininkai“ su kūjais ir pjautuvais, bei raudonomis vėliavomis mitingavo už sugrįžimą į SSRS. Jų atstovai nebalsavo už Kovo 11-osios Aktą. Referendume jie agitavo balsuoti prieš Lietuvos nepriklausomybę.

Prof. Janas Widackis buvęs Lenkijos ambasadorius Lietuvoje, tame pačiame žurnale kritikuoja Lenkijos valdžią už piniginę paramą Lietuvos lenkams, leidžiantiems savo vaikus į lenkiškų mokyklų pirmąsias klases. Laiko netinkamu Lenkijos premjero Donaldo Tusko elgesį, kai jis prieš pat rinkimus nekviestas netikėtai atvyko į Lietuvą ir darė spaudimą Lietuvos vyriausybei, siekdamas nuolaidų lenkų mažumai.

Šis epizodas parodė, jog daugelis Lietuvos politikų klydo, manydami, jog LLRA vykdoma atvirai Lietuvos valstybei nelojali politika yra tik LLRA taktika siekiant užsitikrinti sau lenkų mažumos politinę paramą ir sustiprinti lenkų susitelkimą. Pasirodė, jog panašiai galvoja daug rinkėjų pačioje Lenkijoje. O tai yra labai pavojinga.

Iki naujojo Švietimo įstatymo įsigaliojimo aktualesiausias LLRA reikalavimas buvo lenkų pavardžių rašymas lenkiškais rašmenimis. Bylą Strasbūre V. To-

maševskis pralaimėjo. J. Widackis mano, jog problema yra antraeilė. Tik 20 proc. Lietuvos lenkų norėtų pavardes rašyti lenkiškai. Antra problema buvo vietovardžių ir rodyklių rašymas lenkiškai. Pačioje Lenkijoje buvo akivaizdžiai sukompromituotas, kai lenkų nacionalistai užtepliojo lietuviškus užrašus. Pagal J. Vidackį patys lenkai labai nenorėtų, jei kokia nors mažuma reikalautų, kad Varšuvoje ar jos vadijoje būtų vokiški ar rusiški užrašai. Pirmaisiais nepriklausomybės metais Lenkijos diplomatai tvirtino, kad jie rems tik tuos lenkų mažumos reikalavimus, kurie bus paremti Europos standartais arba Sutartimi. Kitaip LLRA veikėjai gali pareikalauti autonomijos ar prijungimo prie Lenkijos. LLRA ir elgiasi „kitaip“, nepaiso nei Europos standartų, nei Sutarties, o kelia Lietuvai ne priimtinus reikalavimus, deja, suderintus su Lenkijos „Kresais“ ir kai kuriais politikais.

Atsiliepiant į V.Tomaševskio priešrinkiminį viešą pareiškimą, jog lenkai Vilniuje gyveno jau nuo XIV amžiaus. Ir ne lenkams, bet lietuviams reikia integruotis į vietos visuomenę, tiktų šis tas iš J. Laučiūtės rašinio Delyje „Neišgalvota statistika“.

Caro valdžia XVIII a. pabaigoj rinko duomenis gyventojų surašymui. Duomenys liudija, jog tada Vilniaus gubernijoje ir aplink Vilnių gyveno itin negausi lenkų mažuma. 1822m. Vilniaus, Kauno, Suvalkų ir Gardino gubernijos buvo vadinamos lietuviškomis ir jose kalbėta lietuviškai. (Tyrinėjo Vilniaus universiteto bibliotekininkas K.Kantrimas).

Po 50 metų, 1899m. visuotino Rusijos imperijos gyventojų surašymo duomenimis, paskelbtais 1905 m., Kauno ir Suvalkų gubernijose lietuviai sudarė daugumą. Seinų apygardoje lenkai sudarė tik trečdalį gyventojų. Vilniaus gubernijoje (su Ašmena, Lyda ir Dysna) daugumą gyventojų sudarė baltarusiai, antri lietuviai, tretį žydai ir tik ketvirtį lenkai. Jie, kaip vėliausi kolonistai gyveno tik miestuose ir dvarų sodybose. Pačioje Vilniaus apygardoje lenkų gyveno mažiau nei lietuvių.

Iš kur po penkiolikos metų Vilniuje atsirado lenkų dauguma turbūt gali pasakyti tik J. Pilsudskis su Želigovskiu ir, žinoma, istorijos ir demografijos „tyrinėtojas“ V.Tomaševskis. Štai tau ir „gyvename mes čia nuo XIV amžiaus“! Ne lenkai nuo amžių gyveno Vilniuje, bet lietuvių gentys nuo ledynmečio pabaigos gyveno dešiniajame Vyslos upės krante nuo Liublino iki Gdansko - Baltijos jūros ir buvo tokios gausios, ir galingos, kad Romos imperija drebėjo.

Pabaigai malonu pažymėti, jog Lietuvos Vyriausybė neapsikentusi pasakė broliams lenkams A. Ažubalio žodžiais: „Mūsų Vyriausybė pasakė: įvairius klausimus su savo piliečiais, nesvarbu, ar jie priklauso tautinei mažumai, ar ne, spręsimė patys. Mums nereikia „vyresniojo brolio“. Spaudimu nie-

ko nepasieksite. Jei Rusijai nepavyko, tai niekam nepavyks“. Premjeras A. Kubilius dar pasakė: „Mums neimponuoja toks didumas. Matėme didesnių“. Ir perspėjo, kad diktatas mus veikia neigiamai. Prof. V. Landsbergis Torunėje lenkų žurnalistui patikino:

„Per jėgą nieko su mumis nepadarysit“.

Reikėtų šitaip ar panašiai pasakyti ir žydų pamokslautojams.

Autoriaus pastaba: *rašant pasinaudota kai kurių straipsnių Delfyje medžiaga.*

Skolų krizės – iš demokratinių manipuliacijų

Soc. m. dr. **Algirdas Bikulčius**

Diktatūra (autokratija, vienvaldystė, despotija, tiranija) smerkiama dėl to, kad ji linkusi kelti karus, jai būdinga žmonių ekonominė ir dvasinė priespauda. Diktatūros alternatyva yra demokratija. Dažnai sektinos demokratijos pavyzdžiu pateikiama JAV santvarka. Ji gyvuoja visose Europos Sąjungos (ES) šalyse, Lietuvoje – nuo 1991 metų.

1992 metais, slidinėdamas Vilniaus Valakupių miške, sutikau takeliu einantį susimąsčiusį ilgametį LSSR finansų ministrą Romualdą Sikorskį. Pažinojau jį kaip didelį Lietuvos patriotą, kurio pastangų dėka tuometinės Lietuvos finansų ir ūkio būklė buvo geriausia sovietinėje imperijoje bei tarp Baltijos šalių

– Apie ką mąstote, ministre, – paklausiau.

– Apie JAV valstybės finansus. Nors nemažai išmanau apie valstybių finansus, neįsivaizduoju, kaip Amerika išsisuks iš kasmet didėjančių trilijoninių skolų kilpos. Toks skolinimasis turi baigtis valstybės finansų kolapsu, valstybės bankrotu. O dabar tuo pačiu keliu suka mūsų šalis, atsakė pašnekovas.

Dabartiniu metu pilna įvairių samprotavimų apie demokratiškąjį pasaulį užplūdusią finansinę, valstybių skolų krizę. Tik negirdime krizės giluminių prie-

žasčių aptarimo ir jų įveikimo būdų nagrinėjimo. O tos priežastys yra pačioje demokratijos esmėje.

Atėjusi į valdžią partija ar jų koalicija, žinoma, suinteresuota kuo ilgiau išsilaikyti valdžioje. O, kad kituose rinkimuose rinkėjai vėl už ją balsuotų, reikia juos suinteresuoti aukštesniu gyvenimo lygiu. Į aukštesnį lygį yra du keliai: sudaryti palankias sąlygas ūkio plėtrai, gamybai, paslaugų teikimui, t. y. ūkininkavimui bei jo infrastruktūrai ir antras kelias – valstybės pasiskolintų pinigų išlaidavimas. Pasiskolinti paprasčiau ir lengviau negu ūkininkauti. Valstybinį darbą reikia dar ir išmanyti, o pinigus skolinti ir dailinti gali į valdžią prasibrovęs bet kas. Taip ir tvirtinami deficitiniai biudžetai ir skolinamasi, kasmet didinant valstybės įsiskolinimą. Taip rengiama finansinė (valstybės skolos) krizė, artinama valstybės bankroto grėsmė.

Kadangi šios temos vengiama, laikykite mane pretendentu į mokslinį atradimą! Žinoma, – juokauju. Kad lindimas į skolas – blogis, ypač nenumatant kada ir kaip jas padengsime ir imsime gyventi be skolų, žino visi. Tik štai, kaip neleisti gramzdinti šalies į vis didėjančių skolų akivarą, neįsivaizduoju ir aš. Negi grįšime į diktatūrą?! O išeitį reikia rasti. Ieškokime drauge.

Reikia kelti baudžiamąją bylą teisėjui

Partijos „Frontas“ lyderis Algirdas Paleckis 2012-01-18 teisme išteisintas už viešai pasakytus teiginius, jog per Sausio įvykius prie televizijos bokšto „saviškai šaudė į savus“. Išteisinamąjį nuosprendį A. Paleckiui trečiadienį paskelbė Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas. Teisėjas Antanas Virbalas nusprendė, kad A. Paleckio veiksmuose nėra tiesioginės tyčios, nes jis neturėjęs tikslo neigti nei sovietų agresijos, nei įžeisti aukų, o tik rėmėsi rašytiniais šaltiniais. Pasak teismo, nėra įrodyta, kad A. Paleckis neigė sovietų agresiją, prieš lietuvių tautą įvykdytus labai sunkius nusikaltimus. Teismas pabrėžė, kad kaltinamasis išsakė nuomonę. „Kadangi A. Paleckis išreiškė ne savo asmeninę, o kitų šaltinių nuomonę, negalima daryti išvados, jog tuo jis įžeidė asmenų, žuvusių ir sužeistų kovoje dėl atkurtos Lietuvos Respublikos nepriklausomybės

išsaugojimo atminimą ir jų artimuosius“, – paskelbė teisėjas.

Per žiniasklaidos priemones bei partijos „Frontas“ viešuose renginiuose A. Paleckis pasisakęs apie „saviškių šaudymą į savus“, akivaizdžiai reiškė ir skleidė savo tvirtinimą, o ne kitų, išreiškusių melagingus tvirtinimus, nuomonę. Tai liudija išlikę vaizdo bei garso įrašai, gali liudyti A. Paleckį, kalbėjusį viešai, matė ir girdėję žmonės.

Taigi ne tik A. Paleckis, bet ir teisėjas A. Virbalas savo sprendimu paniekino prieš 21 metus žuvusiųjų atminimą, įžeidė jų artimuosius, sužeistuosius, laisvės kovotojus bei visą Lietuvos visuomenę. Viešąjį interesą ginanti prokuratūra, apskundusi teismo sprendimą, vykdydama prokuratūros priedermę, privalėtų kelti baudžiamąją bylą teisėjui.

Algimantas Zolubas

Veikiame, pažįstame, tobulėjame....

Artėjant metų pabaigai esame įpratę pasižiūrėti atgal, prisiminti, ką nuveikėme, susumuoti pasiektus rezultatus, pasvarstyti, ką buvo galima daryti kitaip, kur klydome ar įdėjome nepakankamai pastangų, o ką atlikome išties gerai. Šalčininkų kuopos šauliai – ne išimtis.

Apie kuopos vykdomą veiklą buvo kalbėta ir rašyta jau ne vieną kartą. Ko gero, nieko labai naujo ir nepasakytume: žygiai, renginiai, stovyklos, pratybos... Savaimė suprantama, kiekvieną kartą visa tai vyksta kiek kitaip, ieškoma naujų būdų tobulėti, užsiėmimus padaryti kuo įdomesnius ir dar naudingesnius.

Šiais metais iš tiesų buvo dalyvauta ne vienoje stovykloje (kuopos atstovai stovyklavo Panevėžyje, gausėnis būrys – mobilioje vasaros stovykloje Eišiškėse, stovyklauta Dieveniškėse vykusioje baltiško pobūdžio stovykloje „Mūsų šaknys – baltai“); šaulio – inžinieriaus kurse Kaune; jaunųjų šaulių paramedikų kursuose, pratybose Paberžėje „Griežtas atsakas“, išpūdinga šaulių eiseną ir pratybas Kalesninkuose Šalčininkų raj.... Visus, ko gero, sunku būtų ir paminėti. O kur dar kassavaitiniai užsiėmimai būriuose, tradiciniai renginiai skirti valstybinėms šventėms paminėti ir pan. Taigi veiklos tikrai netrūksta.

Jeigu kalbėtume apie praktinius užsiėmimus, labiau išskirti norėtusi pratybas Paberžėje „Griežtas atsakas“, kurių metu buvo ne tik tobulinami turimi įgūdžiai, bet ir būrys jaunųjų šaulių bei šaulių davė pasižadėjimus ir priesaikas.

Kadangi mokymai vyko šaulius suskirsčius į dvi grupes – kovinius ir pradedančius – tad nepatenkintų, nusivylusių ar pernelyg išgąsdintų nebuvo. „Koviniai“ turėjo galimybę pajusti tikrąjį kariško gyvenimo skonį (juolab, kad užsiėmimus vedė KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės kariai – instruktoriai), na, o pradedantieji (ar tuo metu dėl kokių nors kitų priežasčių negalėję prisijungti prie kovinių) atlikinėjo lengvesnes užduotis. Tačiau daug naudingos patirties ir žinių įgijo ir vieni, ir kiti.

Be abejo, per šiuos metus, kaip jau ir minėta, vyko ir daugiau tikrai labai įdomių renginių, mokymų...

Papasakoti apie kiekvieną atskirai – tikrai neįmanoma. Tačiau labai smagu, kad po kiekvieno iš jų jaučiamės vis labiau patobulėję, įgiję kažką naujo, kuo galime pasidalinti su kitais.

Savaimė suprantama, šalia visų gerų dalykų atsiranda ir tokių, apie kuriuos kartais pamirštame, kartais tiesiog nesureikšminame, tačiau bet koku atveju jie niekur nedingsta ir karts nuo karto sukelia tam tikrų sunkumų ar bent jau nepatogumų.

Šiuo metu kuopoje yra 149 šauliai. Dauguma iš jų – jaunieji šauliai. Natūralu, kad didžiąją veiklos dalį užima būtent jų ugdymas mokyklų būreliuose. Gaila, kad tuo ugdymu užsiimti galinčių žmonių yra ne tiek jau ir daug.

Noro entuziazmo gal ir nepritrūktų, tačiau didžiausia problema yra elementarus specifinių žinių stygius, mat daugumai jaunųjų šaulių būrelių va-

dovauja pedagogai, kurie neturi specialaus karinio išsilavinimo ar parengimo.

Džiugu, jog ši problema pamažu pradėdama spręsti ir per moksleivių rudens atostogas (lapkričio 2-5 d.) Divizijos generolo Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokyklos poligone Kazlų Rūdoje vykusiuose jaunųjų šaulių būrelių vadovų kursuose dalyvavo du Šalčininkų kuopos pedagogai: Juozas Bagdonas ir Antanas Šmailis. Tikimės, jog ateityje ir daugiau mūsų kuopos mokytojų galės pasinaudoti tokia galimybe, juolab, kad ir LSS vadas žadėjo – kursai tikrai vyks.

Aišku, problemų yra ir daugiau: uniformų stygius, transporto klausimas, kai reikia vykti į toliau vykstančius renginius ar mokymus, tačiau veiklus ir sumanus jaunimas randa išeičių. Uniformas skolinasi, perperka... Kiti gi, įtikina save, jog šauliui svarbiausia ne uniforma ar antsiuvas, o idėja, suvokimas, kas yra tikrasis šaulys, ir puikiai savo šaulišką pareigą vykdo be visų minėtų atributų.

Transporto nebuvimas dažnai pakiša koją ir kartais tenka atsisakyti vieno ar kito renginio. Tačiau išeitis randama ir čia: ten, kur įmanoma, vykstama visuomeniniu transportu (aišku, tokios išlaidos ne visiems šauliukams yra įkandamos), „tranzuojama“ ar tiesiog kreipiamasi pagalbos į tėvus. Gaila, kad spręsdžiant šią problemą (dėl pavėžėjimo mo-

Jaunieji šauliai

kykliniu transportu) ne taip jau ir retai susiduria-
ma su biurokratijos ar asmeniniais principais. O ir
mokyklų vadovai ne visada gali skirti reikiamų lėšų
dažnesnėms išvykoms.

Savaime suprantama, visos šios bėdos aktualios
ne vien mūsų kuopai. Tačiau negalime pamiršti, jog
šalia materialijų klausimų iškyla ir kitas – krašto
specifikos – aspektas ir su ta specifika susijusios
problemos. Niekam ne paslaptis, kad šauliškos idė-
jos (ypač tos, kurios susijusios su lietuviybės puose-
lėjimu ir sklaida) šiame krašte ne visada priimamos
geranoriškai ir palankiai. Todėl ištis norėtusi padė-
koti tiek mokyklų vadovams, tiek visiems kitiems
atsakingiems žmonėms, kurie stengiasi, kad šaulių
veikla Šalčininkų krašte vyktų aktyviai, būreliai
gyvuotų ir vis plėstųsi.

O kad kuopa plečiasi – tai tikra tiesa. Šiuo metu
jos būreliai veikia ne tik Šalčininkų ir Vilniaus ra-
jono mokyklose, bet ir Vilniaus mieste – A. Vienuo-
lio pagrindinėje ir Mikalojaus Daukšos vidurinėje
mokyklose. Visa tai vyksta kuopos vado Eimanto
Tamulyno dėka, kuris dirbdamas KASP Didžio-
sios Kovos apygardos 8-osios rinktinės Vilniaus
regiono karo prievolės ir komplektavimo skyriaus
vyr. specialistu, randa laiko skleisti ir šauliškas
idėjas, skatina kuo aktyviau prisijungti prie šios

ištis įdomios visuomeninės veiklos.

O jaunimas tikrai geranoriškai jungiasi. Vieni
vedini smalsumo, kitus traukia kariškas gyveni-
mas (kurio bent jau kažkiek kiekvienas atėjęs į kuopą
gauna patirti), tretieji nori būti naudingi, išreikšti
save, savo idėjas, atlikti tam tikrą visuomeninę pa-
reigą (tai, ko gero, jie supranta tik šiek tiek vėliau,
jau įgiję tam tikros patirties ir tapę brandesni).

Bet juk svarbiausia, ko gero, ir yra tai, kaip mes
kiekvienas suvokiame taip dažnai girdimus žo-
džius: *pareiga sau, artimam žmogui, bendruomenei, Tė-
vynei*; kaip suvokiame savo indėlį tame visuome-
niniame gyvenime. Galų gale, ką gero ir naudingo
galime duoti patys sau. Nes kuo labiau turtėsime
(ir toli gražu ne materialiai) patys, kuo platesnė bus
mūsų pažinimo, mąstymo amplitudė, tuo daugiau
galėsime duoti šalia esančiam. Manau, Šaulių są-
junga tam pažinimui ir tobulėjimui – puikus ir tin-
kamas tramplinas.

Šalčininkų 11-osios šaulių kuopos Turgelių bū-
rio vadė **Renata Kalinauskaitė**
Šalčininkų 11-osios šaulių kuopos Šalčininkų
pirmo būrio vadas **Vytautas Tamulynas**
Šalčininkų 11-osios šaulių kuopos Šalčininkų
antro būrio vadas **Tomas Sialetickis**

TRUPINĖLIAI

Kur gimėm, kur augom, kur mūsų Tėvynė Lietuva

Norėčiau visada būti čia, savo Tėvynėje, savo že-
mėje, kurią šildo ir džiovina šilti saulės spinduliai,
kurią girdo ir prausia pliaupiantis lietus, kurią švel-
niai glosto gaivinantis vėjelis.

Norėčiau visada būti žemėj, kuri augina duoną ir
kvepiančias gėles, kuri maitina, rengia ir viską ati-

duoda savo vaikams.

Norėčiau, kad iš jos išaugtų medžiai dideli, stip-
rūs ilgaamžiai... Mes būtume tų medžių šakose, pra-
žydusių gėlių žieduose, ir paukščių čiulbesy, ir saulės
spinduly... Ir žemės dulkėse, bet būtume čia, kur gi-
mėm, kur augom, kur mūsų Tėvynė Lietuva.

Danutė Rapšytė Urbetienė

Kariuomenės ir visuomenės susivienijimo šventė

Prieškario nepriklausomoje Lietuvoje Alytaus
Darbo rūmai (kultūros klubas) lapkričio 23 d. orga-
nizuodavo eiseną visuomenės ir kariuomenės susi-
vienijimo šventės proga į Ulonų pulko aikštę, kur
vykdavo įvairūs renginiai, pasibaigdavę kareiviškos
košės valgymu. Prieš tai visi susirinkdavo prie pa-
minklo „Nepriklausomybės angelas“, pagerbdavo
kariuomenę.

Jūra Želionienė

Prie Alytaus Darbo rūmų, 1937 m.

Tomaševskis

Ir kas gi tas baisuoklis Valdemaras Tomaševskis? Maža pasakyti, kad jis ilgą laiką buvo Lietuvos Seimo narys, ten perbėgęs gal per 4 ar 5 frakcijas ir partijas. Jis dabar europarlamentaras ir „skriaudžiamųjų tribūnas“. Jis vienos tautos partijos – Lenkų rinkimų akcijos kūrėjas (vėl gi iš spaudos: tai partija „vadovaujama nestabilių emocijų“ autoritarinio lyderio ir jo pavojingos aplinkos). Kai kurie V. Tomaševskio gyvenimo faktai itin pikantiški. „Respublika“ rado duomenų, kad 1990-1992 metais šis politinis veikėjas buvo susijęs su garsių banditų „Vilniaus brigados“ veikla. Jis buvo vadinamas „brigados“ klapčiuku, jį matydavo renkant duokles iš turgaus prekeivių. Jeigu tai tiesa, ką gi taip aktyviai remia mūsų strateginis

partneris? Ir koks žmogus diriguoja naujųjų autonomininkų chorui?

V. Tomaševskio veikimo būdus atskleidžia nesenai, vadinamojo mokyklų streiko (arba nepilnamečių moksleivių suvarymas į politiką – aut.) epizodai. Faktų iškraipymas ir melas – jau nuobodu. Tomaševskį ir Seimo narį J. Narkevičių geriausiai charakterizavo jų atsiliepimai į Švietimo ministro kreipimąsi spaudos konferencijoje Seime. Iš jo buvo tiesiog pasityčiota. Mat, iš pagarbos arba siekimo įsiteikti laiškas parašytas ne valstybine kalba, o lenkiškai...

„Ir aš, ir jūs suprantam, kad meluoju, bet nieko man negalite padaryti, nes žodžiai ir aukštos frazės formaliai žiūrint yra teisingi,“ – jis galėtų taip pasakyti, bet nepasakys, nes moralaus kelio atgal nėra.

Linas V. Medelis (portalas „Slaptai“)

Prisiminimai

Žmonės gyvena ir atrodo, kad labai greitai pasensta... Po gyvenimo vargų pajunti, kiek daug ir kiek mažai čia nuveikei.

Atrodo, dar taip nesenai buvai mažas, lakstei po kaimus basom kojytėm ir net nesusimąstei, kad kada nors tai taps prisiminimų dalimi. Gyvenime žmogus – tik svečias.

Viskas keičiasi, keičiamės ir mes. Vienoj gyvenimo pusėj mes jauni ir gražūs, o kitoj – jau seni, su

raukšlėmis ant veido. O vėliau, peržvelgus gyvenimo puses, lieka tik prisiminimai. Atrodo, kad tik jie ir jungia mūsų gyvenimą. Praeiti, dabartį ir ateitį...

Gyvenimas – tik vienas, reikia mokėti jį gražiai nugyventi, kad vėliau, atvertus gyvenimo knygą, būtų ką prisiminti... Kažkuo pasidžiaugti, dėl kažko – paliūdėti.

Anvila

**Dėl tremtinio, aktyvaus Lietuvos Sąjūdžio
Vilniaus rajono vieno vadovų
BENEDIKTO LADIGOS
mirties nuoširdžiai užjaučiame velionio
šeimą ir artimuosius.**

*LLKS valdyba
„Varpo“ redakcija*

**Eidamas 99-uosius gyvenimo metus, į
Amžinybę išėjo taurus žmogus, pedagogas,
miškininkas, veiklus visuomenininkas
JONAS ŽALYS.
Nuoširdžiai užjaučiame dukras
bei artimuosius.**

*LLKS valdyba
„Varpo“ redakcija*

VARPAS

Leistas politkalinių sovietinės koncentracijos stovyklose: 1955 m. Vorkutoje ir 1957 m. Intoje, nuo 1975 m. iki 1989 m. – pogrindyje Lietuvoje. Atkurtas 1996 m. vasario mėn.

Leidėjai Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga,
SL 22 09, ISSN 1648-0244.

Redakcijos adresas: *Edvardas Burokas*, Architektų g. 14-60, LT-04119 Vilnius,
tel. 244-46-19, el. paštas edvardasburokas@gmail.com

Redaktorius *Algimantas Zolubas*, Architektų g. 8-4, LT-04119 Vilnius,
tel. 244-21-57, el. paštas a.zolubas@gmail.com

Bendradarbiams honoraras nemokamas. Rašinių turinys gali nesutapti su redakcijos nuomone. Rašiniai ir nuotraukos negrąžinami.

„Varpa“ galite skaityti (atsisiųsti) internete adresu www.llks.lt. Čia rasite ir „Varpo“ archyvą. Spaudinių pavidalu „VARPAS“ platinamas per LLKS skyrius

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga (kodas 191913666)

Atsiskaitomoji sąskaita AB Bankas Swedbank, AB;

Sąskaita Nr. LT62 7300 0100 0249 2325

Išleido ir spausdino „Baltijos kopija“. Kareivių g. 13 b, Vilnius.
Tiražas 800 vnt.

Aukos VARPUI

Už aukas „Varpui“ dėkojame: Europos parlamento narei Radvilei Morkūnaitei esmingai rėmusiai šio numerio išleidimą, M. Šironienei – 50 Lt, J. Žaliui – 20 Lt, D. Urbetienei – 100 Lt, V. Čepkutei – 50 Lt, P. Patackui – 40 Lt, P. Tumoniui – 30 Lt, M. Janėnaitei – 20 Lt, L. Bartkienei – 30 Lt, A. Zalatoriūtei – 20 Lt, R. P. Šauliui – 200 Lt.

Dėkojame už pervestus 2 proc. nuo pajamų mokesčio.

Už nuotraukas dėkojame: Edvardui Burokui, Alvydui Stričkai ir Alfredui Girdziui.

Testinis sąrašas

asmenų, kuriems pripažintas atitinkamas rezistentas statusas

Vadovaudamasis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos 2011 m. gruodžio 21 d. posėdžio protokolo Nr. 2PD-210 išvadamis, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras 2012 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. IV-6 pripažino teisinį statusą šiems pasipriešinimo okupacijai (rezistencijos) dalyviams:

Kario savanorio:

Antanui Abramavičiui (Abromavičiui), gyv. Panevėžio apskr. Šimonių vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Povilui Alasevičiui, gyv. Panevėžio apskr. Subačiaus vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Petrui Apšegai, gim. 1918 m. Panevėžio apskr. Kupiškio vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam Algimanto apygardos Šarūno rinktinės partizanui, Mindaugo kuopos vadui.

Vytautui Apšegai, gim. 1923 m. Panevėžio apskr. Kupiškio vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam Algimanto apygardos Šarūno rinktinės partizanui.

Povilui Balaišiui, gim. 1923 m., gyv. Panevėžio apskr. Šimonių vlsč., (**po mirties**), Vietinės rinktinės kariui ir ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Petrui Baršauskui, gim. 1921 m., gyv. Panevėžio apskr. Šimonių vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam Algimanto apygardos Šarūno rinktinės partizanui.

Juozapui (Juozui) Bernadišiui, gim. 1927 m. Panevėžio apskr. Subačiaus vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Antanui Bernatavičiui, gim. 1910 m. Panevėžio apskr. Troškūnų vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Albinui Birkai, gim. 1923 m. Anykščių apskr. Vaitkūnų k., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui, grupės vadui.

Jonui Bruneikai, gim. 1925 m. Kupiškio mstl., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Alfonsui Budreikai, gim. 1923 m., gyv. Rokiškio apskr. Svėdasų vlsč. (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam Algimanto apygardos Algirdo kuopos partizanui, būrio vadui.

Juozui Budreikai, gim. 1921 m., gyv. Rokiškio apskr. Svėdasų vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Viliui Bugailiškiui, gim. 1927 m. Panevėžio apskr. Viešintų vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam Algimanto apygardos Šarūno rinktinės Algirdo kuopos partizanui, Vytenio būrio vadui.

Danei (Danutei) Dovydenaitei-Vosylienei, gim. 1927 m. Panevėžio apskr. Subačiaus vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiai partizanei.

Petrui Durui (Durasui), gim. 1922 m. Panevėžio apskr. Kupiškio vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Petrui Dūdai, gim. 1923 m. Panevėžio apskr. Kupiškio vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Petrui Dzvonkai, gim. 1909 m. Panevėžio apskr. Subačiaus vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Janinai (Janei) Gečiūnaitei, gim. 1924 m. Rokiškio apskr. Svėdasų vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiai partizanei.

Marijonai (Marijai) Gečiūnaitei, gim. 1927 m. Rokiškio apskr. Svėdasų vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiai partizanei.

Vladui Gudui, gyv. Panevėžio apskr. Šimonių vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui, grupės vadui, būrio vado pavaduotojui.

Domijonui Gurkliui, gim. 1922 m. Panevėžio apskr. Subačiaus vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Jonui Ivaškevičiui, gyv. Panevėžio apskr. Subačiaus vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Kazimierui (Kaziui) Ivaškai (Ivaškevičiui), gim. 1921 m. Panevėžio apskr. Andrioniškio vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Juozui Jančiui (Jončiui), gim. 1913 m. Rokiškio apskr. Svėdasų vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

Antanui Krinickui, gim. 1918 m. Švenčionių apskr. Linkmenų vlsč., (**po mirties**), Vytauto apygardos Tigro rinktinės partizanui, būrio vadui.

Bronislovui Laibakojui (Labakojui), gim. 1920 m. Panevėžio apskr. Subačiaus vlsč., (**po mirties**), ginkluoto pasipriešinimo sovietinei okupacijai kovoje žuvusiam partizanui.

LAISVĖS GYNIMO DIENOS MINĖJIMO PRIE SEIMO AKIMIRKOS

